

RINGEBU KOMMUNE

Vår referanse
15/66- 18/1810
FA - C50

Vår saksbehandler:
Tina Lie Vestby tlf. 413 34 648

Forslag til kulturminneplan for 2018 - 2030

Utvalg	Utv.saksnr.	Møtedato
Levekårsutvalget	045/18	26.06.2018

Dokumenter vedlagt saken

Temaplan kulturminner Ringebu kommune 2018-2030
rapport 8. mars 2018
Faktaark kategori 1
Faktaark kategori 2
Prosjektplan for kulturminner i Ringebu
Forklaringer hentet fra Riksantikvarens hjemmesider (457541)

Forslag til vedtak

Levekårsutvalget vedtar å legge forslag til «Kulturminneplan 2018 – 2030» ut til offentlig ettersyn.

Møtebehandling fra Levekårsutvalget 26.06.2018

LKU - behandling:

Enstemmig vedtatt som rådmannens forslag til vedtak.

LKU-045/18 Vedtak:

Levekårsutvalget vedtar å legge forslag til «Kulturminneplan 2018 – 2030» ut til offentlig ettersyn.

Saksopplysninger

Kommunale kulturminneplaner er et virkemiddel for å sette kulturminner på den lokalpolitiske dagsorden og skal etablere en større grad av lokal forankring og medvirkning i utvelgelsen av viktige kulturminner som skal søkes bevart. Kommunale kulturminneplaner skal styrke kunnskapsgrunnlaget for politiske og administrative beslutninger i kommunen, skape forutsigbarhet for forvaltning, eiere og utbyggere og være et redskap for å synliggjøre kulturarven som ressurs.

Kommunestyret vedtok oppstart av arbeidet med kulturminneplan i møte 22.11.2016 (K-sak 106/16):

1. Kommunestyret vedtar forslag til prosjektplan for utarbeidelse av kulturminneplan.
2. Temaplanen avgrenses i denne omgang til å omfatte kulturminner langs gamle ferdselsårer fra Fåvang til Frya på østsida av Lågen, og områda rundt.
3. Levekårsutvalget oppnevnes som styringsgruppe for planarbeidet.
4. Levekårsutvalget utpeker politisk representant inn i prosjektgruppa.

Riksantikvaren bevilget tilskudd på kr 100.000 til utarbeidelsen av kulturminneplan. I tilsagnsbrevet ble det gitt føringer for hvilke nasjonale forventninger regjeringen har til kommunene. Her er det blant annet en forventning om at kommunene skal registrere verneverdige kulturminner og utarbeide kommunevise planer for kulturminner og kulturmiljøer. Riksantikvaren legger stor vekt på avgrensning av planarbeidet, at en tar for seg et utvalgt område.

Det er valgt å utarbeide en enkel temaplan, ikke kommunedelplan etter plan- og bygningslovens bestemmelser. Temaplanen vil gi økt kunnskap om lokalhistorien og avklare hvilke kulturminner som er aktuelle å ta vare på, hvorfor og hvordan.

En temaplan gir ikke grunnlag for vedtak om varig vern, verken i kategori 1 eller 2. Forslag til eventuelt vern og eller fredning av kulturminner må innarbeides i kommuneplanens arealdel som hensynssoner. (H-570 bevaring kulturmiljø/H-730 båndlegging etter lov om kulturminner). Hensynssonene følges så av bestemmelser som sier noe om hva som er tillatt og ikke tillatt. I kommuneplanens arealdel er det også bestemmelser om kulturminner under generelle bestemmelser.

Kommuneplanens arealdel 2018-2030 er i slutfasen. Det er for sent å innarbeide hensynssoner i tråd med kulturminneplanen i kommuneplanens arealdel. Innarbeiding av kulturminner fra temaplan for kulturminner vil først kunne skje ved kommende revidering av kommuneplanens arealdel. Når det skal skje vil det være viktig å vurdere også andre hensyn i forhold til om det foreslåtte kulturminnet skal vernes/fredes eller ikke.

Prosjektgruppa har bestått av direktør Gudbrandsdalsmusea, representant fra levekårsutvalget og fra kulturarvenheten i OFK, arealplanlegger, tjenesteleder for kultur og kulturkonsulent. Som referansegrupper er disse benyttet: Historielag, ressurspersoner, Gudbrandsdalsmusea og andre etter behov.

Prosjektgruppa har tatt stilling til antall kulturminner som skal være med i temaplanen. Antall kartlagte kulturminner ble bestemt ut fra ressursene i prosjektet. Gudbrandsdalsmusea har levert på sitt oppdrag med å kartlegge og kategorisere kulturminner i det utvalgte området. Innbyggerne er trukket inn i prosessen gjennom flere åpne møter i oppstartsfasen. De berørte grunneierne er kontaktet underveis i arbeidet.

Til sammen er det kartlagt ca. 90 lokaliteter fordelt på fire kategorier. De fire kategoriene er vurdert i sammenheng med riksantikvarens verdsetting og vekting. En lokalitet kan være et gardstun eller

miljø, eller også et enkeltobjekt som et hus eller et veifar.

Temaplanen skal prioritere kulturminner som skal inkluderes og hvor registreringer og faglige vurderinger fra Gudbrandsdalsmusea er lagt til grunn.

Vernekategorier som er brukt i kulturminnearbeid:

- Kategori 1 Svært høg-automatisk freda, vedtaksfreda, forslag til vedtaksfredning.
- Kategori 2 Stor – Forslag om vern i kommunen, anbefaling til vedtak.
- Kategori 3 Middels – har lokal verdi i bygda, lokalt anbefalinger til eier
- Kategori 4 Liten – alminnelig, mer privat evt. Anbefalinger i fordeling av tilskuddsmidler.

Prosjektplanen sier at kulturminneplanen skal omfatte 20 kulturminner. Prosjektgruppa har valgt ut alle de kartlagte kulturminnene i kategori 1 og har valgt ut noen prioriterte fra kategori 2. Til sammen 19 fakta ark, da to låver er en del av samme kartlegging. Erfaringer med gjennomføring og bruk av planen kan aktualisere å ta hele kategori 2 inn ved neste rullering. Avgrensningen i kategori 2 er gjort ved å holde gårdsbruk utenfor, mens flomlåvene og noen andre bygninger er tatt inn med anbefaling om vern.

Liste over kulturminner i temaplanen, faktaark i kategori 1 og 2 fra Gudbrandsdalsmusea er lagt med som vedlegg til saken.

Kategori 1:

1	Berg	Låve
2	Grov	Låve
3	Taterhola	Hvilested
4	Løsnes Søre	Låve
5	Sundstugua	Boplass og tidligere riksvei

Kategori 2

1	Forkalsrud	Låve
2	Bø	Låve
3	Smedstamoen	Veg stubb
4	Vollstuen	Stue
5	Nybakken	Bussgarage
6	Høye norgard	Låve
7	Løsnes Nedre	Låve og lita stue
8	Vestad oppigard	Låve
9	Vesta nigard	Låve
10	Kirkenær	Bygning, tidligere kommunehus, pensjonat, skole
11	Gildesvollen	Skole, pilegrims senter, verksted og bosted
12	Sognesuggu	Forsamlingshus
13	Sagbakken	Sagbruk
14	Nyborg	Smie

Kommunen må være gode forvaltere av kulturminner. Kulturminneplanen skal brukes. Planen skal være et verdifullt hjelpemiddel i en målrettet og langsiktig utvikling, og legge til rette for økonomisk

og kulturell verdiskaping. I en tid med tettstedsutvikling gir god kulturminneforvaltning rom for både bevaring, bruk, refleksjon, nytenkning og videreutvikling. Håpet er at også innbyggerne skal bruke planen. Kunnskap, bruk og opplevelser av kulturminner bidrar til å skape tilhørighet, eierskap og bedre livskvalitet.

Kulturminner og kulturmiljøer som verdiskaping er et viktig innsatsområde for å kunne bevare og oppleve kulturminnene. Begrepet verdiskaping forstås ofte som en økonomisk verdi, målt i omsetning, sysselsetting og økonomisk utbytte. Men også andre verdier knyttes til kulturell verdiskaping, kulturarvens egenverdi, trivsel, opplevelse og historie er viktig. Det bør arbeides for større fokus på muligheter, verdi og det unike, - i motsetning til begrensninger og forfall. Det er flere som etterspør «kortreist kultur» og «ekte opplevelser», -og folk er i større grad villig til å betale for det unike. Koblingen verdiskaping og kulturarv handler om å bruke kulturarven på en slik måte at den ikke forsvinner.

Prioriteringene legges til grunn i kommunal planlegging, der dette er relevant.

Vurdering

Rådmannen slutter seg til prosjektgruppas anbefalinger og legger prioritering av kulturminner fram for politisk behandling, før utlegging til offentlig ettersyn, med sluttbehandling i kommunestyret etter sommeren.

Tiltakene i handlingsdelen (tiltaksdelen) er ikke kommentert eller begrunnet i plandokumentet. Evt spørsmål knyttet til noen av tiltakene bes tatt opp i eller i forkant av møte.

Ressurser til gjennomføring av tiltak i kulturminneplanen er avhengig av prioritering og innarbeiding i økonomiplan og årsbudsjett.